

preoțesti, pofindu-i zile multe și senine. Preotul Ioan Bârsan vorbește în sănătatea stămintei dōmne Rosalia Russu, care atât de ospital i-a primit în casa sa.

La 2 ore p. m. șeful tractual prin o vorbire instructivă și avântată arătând scopul astorfel de înțineri, cum și importanța lor, declară conferența deschisă.

Se face apelul nominal. Prezenți 13 preoți, absenți cu scuze binemotivate 2, fără scuze 2.

Se alege notariu preotul A. Oltean, ear' bărbați de încredere pentru autenticarea protocolului V. Hodoș și I. Bârsan.

Imediat după deschiderea ședinței, constituirea biroului și constatarea celor absenți, se încinge vie discuție asupra modului cum a fost oficiat serviciul divin și mai cu seamă asupra predicii.

În ceea-ce privește oficierea serviciului divin pe lângă micile observări, ce le face conferența, preotul Suceava constată, că preoții fungenți cu bătrâneșca lor voce au oficiat serviciul divin cu destulă evlavie și corectitate, că numai de model pot fi luați din partea preoților tineri. Propune deci să li-se aducă mulțămăntă protocolară.

Discuția asupra predicii e însă mai animată. Autorul, părintele Sângiorzan, și-a ales de subiect al predicii sale: sublima chiamare a preotului. A dezvoltat-o cu destulă judecată. În predica sa autorul îndemnă pe popor a se alipi mai mult de părintele lor sufleteș, căci chiamat este acesta a da mână de ajutor celor lipșiți, a da sfaturi părintești acelora, cari cer, și a mângăia pe cei nenorociți. Arată mai departe, că numai existând un raport de tată și fiu într' un preot și credincioși se pōte, ca sēmēnța de el aruncată să prindă rădăcini în sufletul lor și la timp să aducă rōda dorită.

Sfătuește mai departe pe credincioși a-și pune tōtă încrederea în păstoriul lor sufleteș, căci „păstoriul cel bun își pune sufletul pentru oile sale“.

Conferența constată, că predica în sine a fost bine lucrată, cu tōte acestea însă n'a fost lipsită de unele construcțiuni prea grede și cuvinte nefțelese de popor. Fiind destinată pentru credincioși mai mult, după cum arată subiectul ce tractează, trebuia compusă într'un stil mai ușor și în termeni, întru cât era posibil, scoși din cărțile nōstre bisericesti.

Deși Sângiorzan pentru munca și zelul ce l'a arătat în lucrarea predicii sale, se propune a i-se aduce mulțămăntă protocolară.

Urmază cetirea temei: „Cari sunt scāderile cele mai înrādăcinate în popor și prin ce mijlōce s'ar lucra mai cu efect la delăturaarea lor?“

Preotul Suceava și cetește vasta lucrare, în care în introducere ne presintă pe șeran cu tōte ale lui însușiri bune, accentuând că pe lângă aceste însușiri bune elocute în inima poporului nostru, el nu este lipsit nici de însușiri destul de rele.

Se cere deci, ca aceia în mână cărora e pusă conducerea poporului nostru, să-și dea tōtă silința, ca să cunoacă aceste însușiri bune

ale poporului și pe acestea apoi din cât e posibil să le desvōlte, ear' pe cele rele să le suprime.

Dacă conducătorii astfel vor lucra, vor aduce nu numai poporului servicii, ci vor aduce servicii și bisericei și statului, căci bunăstarea poporului e identică cu existența bisericei și a statului.

Espune mai departe scāderile cari atât de mult apasă asupra poporului, și cari dacă cei chiamāți nu-i va sări într'ajutoriu, ca să desrādăcineze aceste rele din inima lui, sigur îl duc spre povārnișul peirei.

Ca scāderi principale conferența pe baza temei constatată ca cele mai periculōse: ignoranța și beția, din cari apoi izvoreșc multe alte patimi tot atât de periculōse, cari fiind de atâtea-ori publicate, cred a nu fi de lipsă să le înșir.

Ca mijlōce cu efect la delăturaarea acestor rele recomandă preoților, căci acestia sunt primii chiamāți spre acest scop, înșințarea de instituțiuni sociale ca: societăți de temperanță, societăți de înmormēntare, înșoțiri agronomice, înșoțiri de credit și alte înșoțiri de felul acestora.

Se mai cere apoi o conducere înțeleptă și apoi de sigur își vor avē efectul dorit.

Ca încheere autorul face următoarele propuneri:

1. Preoții să fie îndrumați a înșința societăți de temperanță; ear' statutele, cu îndigitări amēnunțite, să le trimită P. V. Consistoriu spre aprobare.

2. Consistoriul să stăruie în comitate și la guvern pentru executarea strictă a legii despre repausul de Duminecă și pentru aducerea de legi nouē cu scop de a limita beția.

3. Consistoriul, prin bărbați specialști să înșințeze societăți agronomice și de credit sub conducerea preoților și controla unei direcțiuni centrale.

4. Să se introducă sistemul de a crește poporul prin prelegeri publice, roșite din când în când de ōmeni din centru sau protopresbiteri.

5. Consistoriul să purcēdă cu cuvenită stricteță față de preoții cari fac servicii contrare canōnelor.

Se cetește și tema lucrată de preotul Moisın, care temă e tot de același conținut. Timpul fiind înaintat, nu se discută asupra lucrărilor, ci se dau spre censurare preotului Sângiorzan, care la conferența viitoare să viuă cu critică specială.

Conform programului, urmază punctul 7: cetirea unui: plan cronologic, care să cuprindă tōte obligāmintele oficiale ale unui paroch în decursul anului întreg, cum și timpul pentru îndeplinirea acestor obligāminte aparținătoare oficiului său.

Compunerea acestui plan a fost concretă preotului V. Hodoș.

Se cetește și se face propunerea a se trimite fie-cărui preot spre copiere.

Urmază rapōrtele despre mēsuriile și mijlōcele întrebunțate de fie-care preot spre înaintarea parochiei sale. Aceste rapōrte însă, fiind timpul prea înaintat, nu se cetesc, ci se

de pētrundere mai adāncă, de simț critic mai ager la acești muncitori, cum și nepuțința de a crea înșși, nu numai de a reda ce găsesc în actele oficiale de pe vremuri, cari mai tōte sunt unilaterale, tendențioșe și de cari cei mai mulți se légă ca orbul de gard. Pe când datorința adevēratului istoric nu se pōte mārșini la înșirarea faptelor, căci lucru de căpetenie pe „lângă fapte e înțelegerea lor, care nu rezultă în mod matematic din cunoșterea tuturor factorilor, ci fulgeră din mai mult sau mai puțin, înainte celui chiamat să înțelégă“. Drept că istoria este o știință empirică, dar' acēsta nu însemnēază, că cea mai înaltă chiamare a unui istoric ar fi *am Boden der Erfahrungen fort zu krieuchen*.

Dintr' tōte scāderile istoriografiei nōstre, în special a celei ardelenē, cea mai păgubitoare din punctul de vedere național este unilateralitatea provocată de șovinismul confesional, care în vremile nōstre merită a fi privit de un anachronism istoric. E păgubitoare, fiind-că alterēază conștiința istorică despre unitatea tradițională a nēmului nostru și în locul noțiunii de *lege românescă*, ce numai una este și pōte să

) N. Iorga; Sămănătorul A. II. p. 693.

transpun preotului I. Moldovan spre studiare și la conferența proximară să vină cu referadă despre ele.

Preotul A. Oltean își cetește referada asupra proiectului de statute al conferenței învătătorilor din cercul Sebeșul-săesc, referitor la înșințarea unei asociațiuni de ajutorare a învătătorilor și preoților gr. or. din arhidieceșă. Avēnd în vedere scopul principal al acestei instituțiuni, care pe lângă acest scop mai are încă și acea parte bună, de a cimentarea mai mult raportul intim între acești doi factori principali în viața nōstră bisericescă, propune, ca fie-care să se facă membru unei astfel de instituțiuni salutare.

Conferența statorește locul pentru conferența viitoare în Morēș-Săncraiu. Statorește temele și obiectele de pertractat, cari pe lângă cele ce se vor da de Preaven. Consistoriu — sunt următoarele: 1. Predică occasională roșită de preotul I. Bârsan. 2. Critică asupra celor două operete, amintite mai sus.

Trecēndu-se la propuneri, preotul V. Hodoș face propunerea, că precum învătătorii primesc diurne pentru participarea la conferențele lor, ar fi cu cale și just tot odată, ca și preoților să se dea diurne (și mai ce încă?!) — Red.)

Cu scēsta fiind eshauriat materialul conferenței, presidentul prin o vorbire scurtă mulțămīnd tuturor preoților pentru frățeșca înțelegere și pentru zelul ce l'a arătat fie-care la deșberarea obiectelor puse la ordinea zilei, închee ședința la 7 ore p. m.

Corespondență.

Sfințirea școlii din Marcoș.

Brașov, 11 Novembre v. 1903.

În urma insistențelor corporațiunilor nōstre superioare bisericesti, azi în comuna nōstră Marcoș (prot. Trei-Scaune) alătura de biserică se ridică un edificiu frumos. E școlă confesională gr. or. română, care în butul tuturor încercărilor dușmānoșe a triumfat, a rupt pedicele puse în calea ei și acum privește mândră la viitoriu. Și ca un far ce dă speranță celor ce sunt amenințați a se îneca în valurile mării, așa și ea va lumina și va umplē de speranță inimile acelora, cari se vor adăpostii sub aripile ei protectoare.

Căci acest sat mic curat românesc nu e de cât un vas lăsat în caprițul valurilor unei mării înfuriate, la tot momentul amenințat să fie înghițit, să dispară în abiz.

O mână de Romāni aruncați într'un potop de Sēcui... Ōmeni sărași. Pușgari ce și câștigă pâinea cu sudore grea.

Numai biserică și școlă li-a păstrat credința și limba strămoșescă.

Dorul de cultură și înaintare și spiritul de jertfă, ce au dovedit acești ōmeni simpli în urma sfaturilor infiltrate în inima lor de parochul locului, vor rămānē pentru totdeauna cea mai strălucită dovadă, că au fost pētrunși de convingerea, că numai cultura minții și a inimii pot duce la fericire.

fie, cērcă să virască în capetele ōmenilor cestiuni de controversă primejdioșe, din cari rezultă ne mai curmate pricini pentru cei cernăreți, ear' celor mai buni le resare în inimă durerea, că legea românescă nu e una și aceeași pentru toți, ci e de două feluri: o fărmitură din ea este papistășescă, ear' cealaltă — partea cea mai mare — e slavo-ori bulgarobizantină, cum ar zice unul din tabēra celor cu deviza: *Unio salvifica*.

E destul de dureros, că intrigi străine ne desbinară acum 200 de ani și că prin atâtea sbucimări iscate în urmă, în popor s'a înțărīt ōre-cum credința că *Român și „Unit“* nu e tot una. Ar fi deci de dorit, ca toți cei-ce prin condei, de la tribună, de pe amvon, ori de pe catedră voesc să contribue la întărirea nēmului, să cerce înainte de tōte a face să dispară astfel de credințe din popor și să-i întăreșcă sufletul și mintea în convingerea, că nu există „Unit“ și „Neunit“, ci sunt numai Romāni adevērați, fii ai aceluiași neam osāndit de șōrte la tōte suferințele, în jugul cărora îl ținură vēcuri de arūdul și îl mai țin încă și azi, în mare parte, cārmiurile străine. Și mai ales unui istoric fi incumbă datorința de a prezenta nenorocirile din trecut așa, ca cei-ce le cetesc să se cumițescă, să

Numai prin școlă, prin cultură, vor putē deschide fiilor lor calea spre fericire și bunăstare...

În 2 Novembre st. v. a avut loc sfințirea noului edificiu școlar. La acest act, ce s'a făcut cu deosebită solemnitate, a asistat mulțime de popor din loc și jur.

S'era s'a aranjat o producțiune declamatorică-teatrală.

Parochul locului a vorbit despre bunăînțelegere. A vorbit la înțelesul poporului, de care a și fost ascultat cu deosebită atențiune.

S'au cântat cāntecile „Uite mamă colo 'n sat“ și „Spusu-mi a frunza de vie“, de un cor compus din câteva șōre și învătători.

Șōrele A. Dogariu, V. Dogariu și E. Cojocariu, au predat cu multă pricepere triologul de M. Dr̄gan despre „Buna înțelegere“.

S'a declamat poesia „Nevoia“ de M. Anastasiu, de cāră șōra V. Dogariu.

Învătătorul N. Furtună a predat monologul „Ce nici prin minte nu mi-a trecut“, de A. Pop.

A urmat apoi o declamațiune comică: „Țiganul sfânt“, de Speranță, și în fine s'a jucat teatrul „Cinel-Cinel“ de V. Alexandri.

Rolurile Smărăndei și Floricei, cum și rolul boerului Sandu au fost predate tōrte bine. Cu deosebire Florica ne-a delectat cu vocea i frumōșă. Cât privește pe Graur, a jucat și el bine, dar' nu strica dacă și-ar fi memorisat mai bine rolul.

După o producțiune a urmat dans și voe bună până 'n revărsatul zorilor.

G. P.

NOUȚĂȚI

Din cauza sfinței sērbători „Intrarea în biserică“ numărul proxim va apăre Luni.

O nouă reuniune de înmormēntare.

La stăruințele zelosului director al reuniunii de înmormēntare din Deva, A. Nicōră, ajutat de parochul, învătătorul și alți frunțași ai comunei Beclean (lângă Făgăraș), Duminecă s'a înșințat în acēsta comună o reuniune de înmormēntare ca filie a reuniunii din Deva. S'au înșeris 121 membri cu taxă de 2 corōne 60 fileri, încassându-se astfel 314 corōne 60 fileri. La consultarea puțta în școlă au luat parte peste 200 terani și țerance. — Dorim noiei instituțiuni de binefacere a comunei Beclean prosperare, spre binele poporului părtaș la ea.

Balomirul — ars. Luni nōptea spre Marți satul Balomir (lângă Orăștie) a fost mistuit de un puternic incendiu.

Peste 52 de case au ars scrum. Până eri au fost aflate printr' tăciunii caselor arse patru cadavre de om.

„România Jună“, societatea de lectură a tinerimii romāne de la universitatea din Viena, și-a ales pe anul administrativ 1903—4 următorul comitet: president Mihail Popovici, st. jurist; vicepresident Vasile Reus de Mirza, st. înșințate tehnice; secretari George Novacovici, st. jurist, și Eutimie Cercavșchi, st. jurist; cassariu Laurențiu Luca, st. medicinist; controlor Caius Popp, st. jurist, bibliotecariu Arsenie Davidescu, st. medicinist.

tragă învătături din ele și să se dedee a judeca și chibzui mai bine, de cât înaintășii lor. Acesta este scopul practic al ori-cărei istoriografii naționale și pentru edificarea generațiilor tinere, cari învătēnd istoria nēmului lor, trebue să-și exercite memoria și judecata, procedura ce ar trebui urmată în vederea acestui scop ar aduce de sigur cu mult mai mare folos, de cât bāzăiturile, ațșările confesionale, tonul de diatribă adese ori fōrte indecent și personalitățile, cari nu sunt puse nici de cât în slujba adevērului, și cari în loc de a contribui la micșorarea rupturii ce s'a făcut, mai curēnd o mārșesc, ear' în viața publică politică și socială în loc de a nisui spre o închegare, spre o împreună-stăruință a celor buni și spre a da orientare tuturor, — prin meschinăria tendințelor produc o desvērșită confusiune și desorientare, făcēnd din istoria nōstră o adevērată *ἀνέποδος ὕλη*.

Dar' să privim lucrul și din altă parte. Sē vedem acēstă tristă apariție a istoriografiei nōstre în ce raport stă cu scopul adevērat, științific al istoriei?

(Va urma).

„BRADETUL“

Institut de credit și economii societate pe acții în Orlat.

Anunț.

La institutul de credit și economii „Brădetul“, societate pe acții în Orlat, începând cu 1 Ianuarie st. nou 1904 **etalonul** depunerilor spre fructificare va fi următorul:

5 1/2% se solvește după depunerile corporațiilor fără considerare la termenul de anunț.

5% se solvește după depunerile particularilor cu termen de anunț de cel puțin un an.

4 1/2% se solvește după depunerile particularilor fără anunț.

Din ședința Direcțiunii ținută în 19 Novembre 1903. [273] 1-1

Orlat, în 28 Novembre 1903.

Direcțiunea.

Anunț.

La notariatul din comuna Poplaca (com. Szeben) află aplicare stabilă un **tinér** versat în toate afacerile notariale, care este în stare a conduce și singur afacerile notariale.

Remunerație 30 cor. lunar și întrégă întreținerea, afară de locuință și spălat.

Cei cu cursul administrativ vor fi preferiți. [275] 1-2

Ofertele sunt a se prevedé cu documente.

Poplaca, 2 Decembrie 1903.

Gorgiu Comșa

notariu.

Pentru domni preoți!

De la Librăria archidieceasă se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 fil.

Prețul 6-60 cor., + porto postal 80 fil.

A apărut:

Calendariul archidieceasă pe anul visect 1904.

Prețul unui exemplariu 40 fil., cu șematism 80 fil., porto postal 10 fil.

Librăria archidieceasă, Sibiiu.

La subscria librărie se află de vânzare următoarele cărți de

Teodor V. Păcățian:

Cartea de aur, vol. II	cor. 10—
Scopul în drept, traducere autorisată după Dr. R. de Jhering . .	„ 8—
Lupta pentru drept, traducere după Dr. R. de Jhering	„ 2—
Principiile politiceii, după Dr. F. de Holzendorf	„ 4—
Istoria politiceii, după Sir Frederick Pollock	„ 1—
Libertatea, traducere după John Stuart Mill	„ 2—
Din legile ungare: Judecătoriale cu jurați	„ —80
Buna chiverniséla, carte pentru toți, întocmită după ideile lui Sam. Smiles	„ —40
Sămbăta morților, dramă din popor în 5 acte, local. d. Raupach . .	„ —60

Librăria tipografiei archidieceășe, Sibiiu.

Să plantăm umbrar de viță de vie

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și nésip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește ori ce soi de struguri, de-și toate soiurile sunt plante curpenitoare, fiindcă o parte mare din ele, chiar și dacă se desvoltă, nu dă rōde, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantează soiuri bune pentru formarea de verdéti, acestea provéd apoi casa pe întreg timpul cōcerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tãmăioși și alte soiuri de struguri dulci. [270] 3-20

Strugurii cresc pretutindenea în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar pute fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumósă podóbă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detragă cât de puțin din locul merit pentru alte scopuri. Și apoi strugurii sunt cele mai mulțămitoare pōme, de-și rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-căruia, gratis și franco.

Erste Ermellékis Rebenschule, Nagy-Kágya, p. u. Székelyhid.

Dr. Petru Șpan:

Ideii pregătitoare în pedagogia	Cor. 3—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) . . .	„ 1-60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale)	„ 1—
Dr. Daniil P. Barciannu. Viața și activitatea lui	„ —50

Se pot procura de la

Librăria archidieceasă.

Cine voește să învețe

limba engleză

să-și comande următoarele două cărți:

Manual practic de limba engleză, de Marcel Schönkron subdirectori al institutului „Stravolca“ din Craiova. Prelucrat în conformitate cu noul program al învățământului secundar și cu o nouă pronunțare a cuvintelor engleze, apropiată limbii române, de Dim. Calligari-Valsamachi, profesor la liceul „Mihail Vitezul“. Prețul 3 cor.

Dicționar englez român, de D. Calligari-Valsamachi. (Nrii 204—215 din „Biblioteca pentru toți.“) Prețul 3 cor. 30 fil. Porto pentru ambele 20 fil.

Librăria archidieceasă.

Croitoria militară și civilă

[272] 3

Petrașcu & Părău

strada poplăcii nr. 21 Sibiiu strada poplăcii nr. 21.

Se efectueș după comandă tot felii de haine militare și civile, cum și reverenți.

Farmacia „la ursul negru“

a lui Guido Fabritius

Sibiiu, piața-mică nr. 27

și recomandă bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice, bandage chem. curate, preparate dietetice de întărit pentru morboși și reconvașenți, tot felii de obiecte de toaletă, instrumente chirurgice, cum și medicamente veterinare etc. etc.**

Eșpediție postală în fie-care zi.

Devisa mea:

Sănătate bolnavului, putere celui slab!

Nicolae Jurisics ne-a eliberat de jugul turcesc, ear' Petru Jurisics, farmacist în Pakracz, ne-a scăpat de cel mai mare inamic, de bōia, prin mijlocul seu de efect minunat.

Picături de Pakracz ale lui Jurisics sunt un astfel de balsam miraculos, care din nici o casă să nu lipsească, de-și în sine cuprind avantajul, că pot fi introduse contra tuturor bōlelor, și se dovedese întotdeauna și pretutindenea de **Picături de Pakracz** ale lui Jurisics sunt cel mai sigur mijloc contra bōlelor de stomac, constipației, cărceilor de stomac, scaunului neregulat, lipsei de apetit, hemoroidelor și deci și durerii de cap ce obvine din aceste, acrelii în gât, rigidităților, amețelii, anemiei și contra tuturor cătarelor de stomac; se folosește însă și pe din afară, cu strălucit efect, la umfături, arsuri, junghieri în membre, și la bōle reumatice.

Unde nu mai ajută **Picăturile de Pakracz** ale lui Jurisics deja după scurtă folosire nu vindecă bōia. Nenumărate scrisori de mulțămiri și recunoștinț din toate țările lumii dovedese aceșta

Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics se comandă direct de la **PETRU JURISICS, farmacist în PAKRACZ nr. 424.**

Prețul impreună cu instrucțiunea de folosire, lădiță și porto: 12 sticle cor. 5— 36 sticle cor. 12-40 Tot la 12 sticle Picături de 24 „ 8-60 48 „ 16— Pakracz — una gratis

Contra tusei, bōlelor de plămâni, cătarelor de gâtlee, răgușelii, rēsulfării grele, junghierilor în cōște, influenței și cătarelor de tot soiul, cel mai neîntrecut mijloc

Sucul de buruieni slavonice al lui Jurisics

Prețul: 2 sticle cor. 8-40, 4 sticle cor. 5-80, 6 sticle cor. 8-20.

Contra tuturor casurilor de friguri

mijloc deosebit de bun **„Febri-Fugo“** care vindecă forțe iute și este

Prețul: 2 sticle cor. 4-20, 4 sticle cor. 7—, 6 sticle cor. 10—. Din sucul de buruieni slavonice și „Febri-Fugo“ mai puțin de 2 sticle nu se pot espeda. Și la comandarea acestor mijloce se adăuge o sticlă din Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics — gratis!

Devisa mea:

[261] 6-24

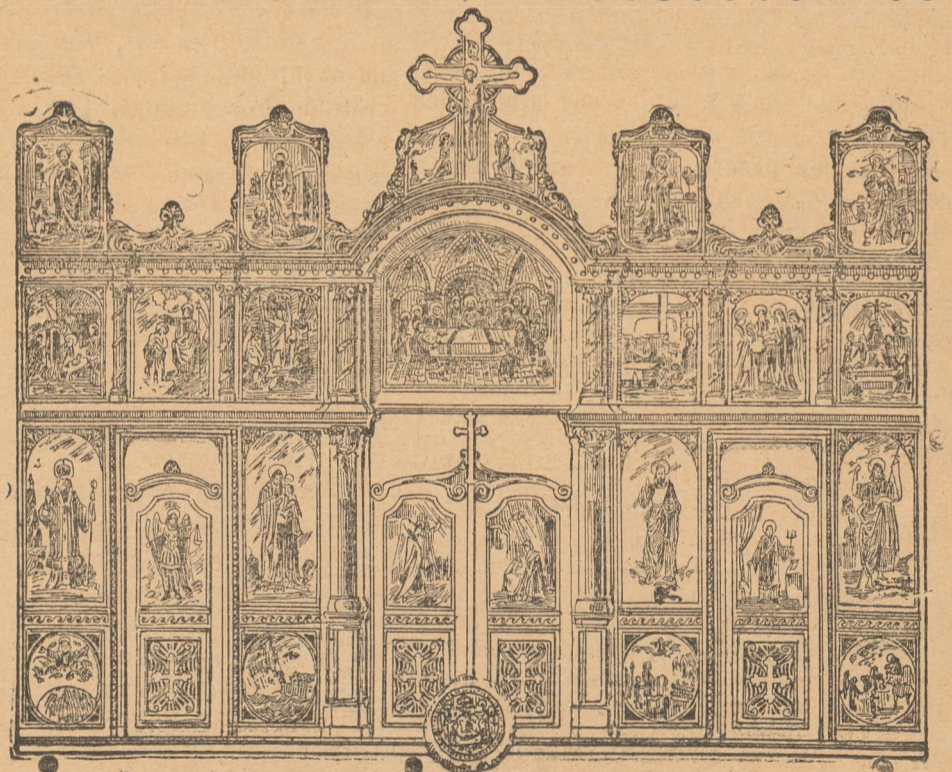
Sănătate bolnavului, putere celui slab

Depositul principal în Budapeșta:

JOSEF TÖRÖK, farmacist, Königsgasse 12

Petru Vidmarics esplică minunatul efect al Picăturilor de Pakracz

Școala de pictură religioșă-artistică

Jos. Hofrichter's Sohn

din Reichenau, bei Gablonz,

primește în întreprindere și eșecută **altare noue, reparază picturi vechi, eșecută la comandă icōne și tablouri în uleu pe pânză, tinichea sau table de aramă, pe lemn, aluminiiu, etc., în dimensiunile recerute.**

icōne pentru prapori cum și prapori întregi,

Pictéază portrete, fidel după fotografii bine reușite.

Deposit mare de lustre, de sticlă ciselată, cum și de alamă.

Prețuri moderate și eșecutare promptă.

La cerere se trimit schițe și planuri. — Comandele se primesc și se pot face la **Librăria archidieceasă în Sibiiu.** [219] 11-20